

דף סיכום בחינה

מזהה בחינה: 001000270266 מזהה סטודנט: 278440

שם קורס: דיני משפחה

מספר שאלה	ניקוד מירבי	ציון
1	75.00	75.00
2	25.00	25.00

ציון בחינה סופי : 100.00

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למשפטים
התשפ"ג, סמסטר א', מועד א'
מס' קורס: 99-212-02

מבחן בדיני משפחה

מרצה: פרופ' רות הלפרין-קדרי
מתרגלת: עו"ד הדס רייכלסון, עוזרי הוראה: הודיה זנג ושי רוזנברג

הנחיות

הבחינה מתקיימת במתכונת של **חומר סגור**.

משך הבחינה שעתיים.

שימו לב, לנוחותכם/ן, טופס הבחינה מצורף גם כנספח על מנת שתוכלו לראותו בצד הבחינה בעת כתיבת התשובות. מצורפים כנספחים גם רשימת הקריאה לבחינה וקובץ חקיקה.

כתבו בקיצור ובתמציתיות, תוך הפנייה לאסמכתאות הרלבנטיות.

הביעו עמדתכם/ן העצמאית בכל מקום בו המצב המשפטי אינו חד משמעי ובמיוחד בשאלות בהן הנכם/ן מתבקשים/ות במפורש לחוות דעתכם/ן.

אנא שימו לב למגבלת המילים.

כמו כן, שימו לב לעצות הבאות:

- נתחו את המקרה רק על סמך העובדות שהובאו בפניכם, אל תוסיפו הנחות עובדתיות על פני אלה שצוינו בתיאור המקרה.

- בבואכם/ן לנתח את ההיבטים הרכשיים העולים במקרה, תתייחסו בנפרד לפרטי הרכוש השונים.

האפשרות לכתוב את הבחינה בכתב יד ולסרוק אותה מיועדת רק למי שניתן לו/ה אישור מראש.

בהצלחה!

סעיף א:

ראשית נבחן האם יעל וצבי עומדים בתנאי הבחינה על מנת להיחשב ידבצ"ים:

1. משך זמן - אין דרישה למשך זמן מינימאלי, אך יעל וצבי כבר מספר שנים ביחד ולכן נניח שעומדים בדרישת משך הזמן שאינה גבוה מלכתחילה (סילוה, ביטום).
 2. מגורים משותפים - למרות שזו דרישה שניתנת להגמשה בעיקר שמדובר בפרק ב' (דירות נפרדות), לאחר מספר שנים בנפרד עברו יעל וצבי להתגורר יחד ולחלוק את חייהם המשותפים.
 3. רצון להביא ילדים - דרישה שאיננה הכרחית, נראה כי ליעל וצבי אין רצון כזה שכן לכל אחד מהם יש ילדים ממערכות יחסים קודמות והם נפגשו בגיל מאוחר.
 4. יחסים אינטימיים - לצבי ויעל קיים לכל הפחות הפוטנציאל לקיומם של יחסים אינטימיים (כרמי, פישביין) לכן הם עומדים בדרישה.
- כיוון שהכרענו שצבי ויעל הינם ידבצ"ים במקרה של פרידה חלה עליהם **הלכת השיתוף** וחלוקת הרכוש ביניהם תהיה בסמכות ביהמ"ש למשפחה.

הלכת השיתוף הנה חזקה הניתנת לסתירה, לכאורה מדובר בחזקה ובהתקיים התנאים הנדרשים בני הזוג יתחלקו ברכוש 50-50 אלא אם יסתור אחד מבני הזוג את החזקה ויוכיח כי לא הייתה כוונה לשיתוף רכושי.

בני הזוג חתמו על הסכם ממון, כאשר מדובר בידבצ"ים או יודעים שאין הם, נדרשים לעמוד בתנאי ס'2 לחוק יחסי ממון על מנת שההסכם יהיה תקף.

אולם ניתן לראות כי לפי ס' זה על מנת שינתן תוקף להסכם ממון יש צורך שבני הזוג יחתמו עליו מרצונם החופשי תוך שהם מבינים את השלכותיו. תטען יעל כי חוזה/הסכם שנחתם בכפייה ולא מרצון חופשי אינו יכול להיות הסכם מחייב (גם במקרה בו ההסכם עליו חתמו אינו כפוף להוראות החוק) ולכן לא ניתן לראות את הוראות ההסכם כמחייבות כיוון שחתמה עליו תחת איזומו של צבי לעזוב אותה בעת שהייתה במצב נפשי שברירי. ועל כן יש לבצע חלוקה בעין של הרכוש לפי הלכת השיתוף.

יתרה מכך תטען יעל כי המסיבה שערך צבי (תקופה לאחר חתימת ההסכם) על מנת לחגוג את הקשר ביניהם, והתקופה הארוכה בה הם חיים יחד בבית משותף ובו יעל מטפלת באימו מראה על רצון לחלוק את חייהם המשותפים יחד ומכאן על כוונה לשיתוף רכושי.

צבי יטען כי ההפרדה הנכסית עליה שמור בחלק מהנכסים, החתימה על ההסכם והשנים הארוכות בהם חיו בנפרד מראים כוונה שלא ליצור שיתוף רכושי בין שני הזוג ולכן יש לחלק את הרכוש לפי ההסכם הקיים.

חלוקת הנכסים:

חשבון משותף - יחולק 50-50 בין בני הזוג, לפי מה שנקבע בהסכם בנוגע לנכסים שרשומים על שם שני בני הזוג ובהתאם לתנאי הלכת השיתוף.

חשבונות נפרדים ודירות נפרדות - ניתן לראות את החזקותם של שני הצדדים בחשבונות בנקים נפרדים (בנוסף לחשבון המשותף) ובדירות נפרדות כהוכחה לרצון שלא לייצר שיתוף נכסי מלא. לפי הלכת בריל ישנו שיתוף נכסי בנכסים חיצוניים אלא אם כן נראה שיש כוונה של בני הזוג שלא ליצור שיתוף כזה. לכן לפי הסכם הממון שנקבע ולפי ההפרדה שיצרו בני הזוג בחשבונות הבנק והדירות שלהם נקבע כי חשבון הבנק של יעל והדירה בפ"ת ישארו בבעלותה ואילו חשבון הבנק של צבי והדירה בהרצליה ישארו בבעלתו ללא חלוקה בעין.

בית מגורים פרטי בת"א - יטען צבי כי מכיוון שמדובר בנכס חיצוני הרשום על שמו ונכלל בהסכם הוא יהיה בעלי הנכס לאחר פרידה באופן מלא.

לכאורה במידה וההסכם תקף הבעלים של הנכס לאחר הפרידה יהיה צבי. אולם תטען יעל כי בהתחשב שההסכם אינו תקף או יודעים כי השיתוף בדירת מגורים (משותפת) הוא שיתוף שמתגבש באופן מידי עם ביסוס הקשר (טוונקו). ויתרה מכך ניתן לראות בבקשה של צבי שיעל תעבור לגור איתו ובכסף אותו היא השקיעה בשיפוץ ולאחר מכן טיפוח הבית ככוונה לחלוק את מקום המגורים שמעניקה לה זכות לחלוקה בעין של הנכס.

לכן בית המגורים בת"א יחולק בין שני בני הזוג.

הון אנושי - תטען יעל כי לפי פס"ד ההון האנושי של ריבלין הבדלי ההסתכרות בין הצדדים הינם נכס אותו יש לחלק בדרך של תשלומים עיתיים. צבי הוא רופא מומחה בעל של עולמי לעומת יעל שהינה מורה שנותנת מידי פעם שיעורים פרטיים, ניתן

לראות כי כאשר צבי ביקש ממנה לעבור לגור איתו הוא עשה זאת בבקשה שתעזור לו לטפל באימו בעת השארותה בבית (כאשר בזמן זה ייתכן שיכלה להרוויח עוד כסף בשיעורים פרטיים) בזמן שהוא בעבודתו.

מנגד יטען צבי, כי הוא לא מנע מיעל לעבוד כאשר ביקש ממנה לטפל באימו, אלא היא עשתה זו בזמנה הפנו ובהתחשב בכך שיש לה עבודה בה היא מרוויחה ובעלת פוטנציאל השתכרות אין היא עומדת בתנאים הנדרשים על מנת שתקל תשלומים עיתיים.

מכיוון שהטיפול באמו של צבי הדאגה והטיפול של הבית מסביב לשעון (פס"ד עקרת הבית) הפכו לחלק מיומה של יעל והוסיפו לפער הכלכלי בין בני הזוג אני סבורה כי לפסוק ליעל תשלומים עיתיים.

זכויות פנסוניות של צבי- נכסי קרנות מחולקים גם הם באופן שווה לפי הלכת השיתוף (רון ולידאי). יעל תטען כי מכיוון שההסכם אינו תקף היא זכאית למחצית מזכויות אלו ואילו צבי יטען כי לפי ההסכם נקבע כי זכויות מתוקף עבודתו אינן מחולקות ולכן עליהם להישאר בבעלותו המלאה. נכריע כי יעל זכאית למחצית מהזכויות.

מזונות: בנוסף לחלוקת הרכוש יעל תגיש תביעה למזונות אזרחיים (פס"ד מזונות אזרחיים). מדובר במזונות שניתנים מכוח עקרונות חוזיים ועקרונות של חו"י כבוד האדם וחירותו (שמגר, בסולומון וכהנא). ברק-ארז (במיעוט) סוברת כי אלו מזונות משקמים הניתנים לבת הזוג. אלו מזונות שמגיעים לבני זוג המפרקים את מערכת היחסים שלהם לא במסגרת גירושין ברבנות. על צבי שהוא בן הזוג העמיד יותר לתת ליעל שהיא בת הזוג המוחלשת מזונות אזרחיים לפי מה שיקבע ביהמ"ש.

סעיף ב:

תשובתי הייתה משתנה בעקבות הנפקת הזוגיות, בכך שלזוג יש כוונה לשיתוף רכושי מלא ולא חלקי. תעודת הזוגיות מהווה מעין "אישור" רישמי של המעגל החיצוני לקשר המחייב הקיים בין בני הזוג. למרות שהתחייבותם אחד לשני תהיה מוגדרת בעיקר לפי התפיסה של המעגל הפנימי, כלומר התפיסה שלהם את עצמם. תעודת הזוגיות מהווה את מעין חותמת שמחזקת את קיומו של קשר מחייב רישמי כמו קשר נישואין בין יעל לצבי ומחזקת את התפיסה כי יש כוונה ורצון של השניים לשיתוף רכושי מלא. לכן אני סבורה כי החלוקה לפיה הכרעתי בס' הקודם תשתנה לכך שליעל וצבי יהיה שיתוף רכושי בכל ניכסיהם ולא רק בחלקם.

הסבר הצעת החוק: הצעת החוק מרחיבה את סמכויות ביד"ר ונותנת לו עוד אפשרויות לצו הגבלה עליו אותו הוא יכול להטיל, ומוסיפה על הסמכות הקיימת של מאסר ובידוד אפשרויות של תשלומי כפיית ציות(3ב) והחלה של הרחקות דרבינו תם בפן החברתי, כלכלי ודתי (ג3) כנגד מי שניתן נגדו הצו.

הרקע להצעה והבעיה אותה היא באה לפתור: ההצעה באה לפתור את בעיית סרבנות הגט והעגינות הקיימת היום במדינת ישראל. על מנת שזוג יוכל להתגרש כדמ"וי יש צורך בהסכמה של הבעל לתת גט לאישה ובנתינת הגט מרצונו החופשי וקבלת הגט מידי הבעל ע"י האישה. מצב זה הוביל לכך שיש מקרים רבים של סרבנות גט בקרב גברים. בעוד שאת הסכמת האישה לקבלת הגט ניתן לעקוף ע"י היתר מאה רבנים, עקיפת הסכמת הגבר היא בעייתית יותר. הפתרונות ההלכתיים "הקיצוניים" שמאפשרים לבטל את הצורך בהסכמתו של הגבר (קידושין על תנאי, הפקעת קידושין, ביטול קידושין, גט זיכוי וכו') הינם פתרונות שביד"ר לא ממנה להשתמש בהם מתוך החשש של "התרת אשת איש לשוק" ובעקבות כך ילודה של ממצרים. הדרך בה ביד"ר נוטה לכפות את הגט על הגבר ("כופין אותו עד שיאמר רוצה אני") היא דרך חוק הסנקציות שהוא יישום בן ימינו לפן העונשי בהרחקות דרבינו תם(מאסר, עיקוב יציאה מהארץ, הקפאת חשבונות וכו').

יתרונות ההצעה: אנו רואים היום שעונש המאסר והסמכויות הקיימות היום לביד"ר במסגרת חוק הסנקציות אינן מספיקות על מנת למגר תופעת סרבנות הגט (לדוגמא רפאלי 4072/12). הצעת החוק באה להוסיף סמכויות עונשיות לביד"ר ובכך לתת לבית הדין אפשרות לנקוט בעוד מגוון של סנקציות שהם בעלות כיווני השפעה שונים מהסנקציות הננקטות כיום.

בס' 3ג ניתנת לביד"ר האפשרות להכריז על החלה של הרחקות דתיות, חברתיות וכלכליות. בעבר ראינו (גז) כי לביד"ר יש סמכות רק להמליץ על הרחקות אלו ולא לחייב אותם. בנוסף ראינו בפס"ד כי עודד גז אכן נפגע משמעותית מהרחקות אלו יותר מעונש המאסר. הרחקה כזו מנדה את סרבן הגט מהחברה בכללותה ובעצם חונקת את כל תחומי חייו, הדתיים, העסקיים, החברתיים ומקשה על חייו לעיתים אף יותר ממאסר.

בס' 3ב יש הרחבה של הפגיעה הכלכלית. הוספה של תשלומים בהם ניתן לחייב את הסרבן שיפגעו ביכולת הכלכלית שלו וייתכן שיביאו אותו למצב של פשיטת רגל שבסופו של דבר יוביל אותו לנתינת הגט.

חסרונות ההצעה: כאשר אנחנו מוסיפים עוד הרחקות הכפייה לנתינת הגט נהיית רחבה יותר ואז אנחנו נכנסים לבעיה שייתכן ויהיה מדובר בגט מעושה. כלומר, על הבעל לתת גט מרצונו החופשי, אם כפו עליו את הגט מעושה ואינו תקף. **הרמב"ם** פותר בעיה זו ואומר שהנפש של כל יהודי רוצה לעשות את הדבר הטוב והנכון וזה רק יצרו הרע של האדם שמונע ממנו לעשות כן ולכן אנו עוזרים לו להגיע לרצונות האמיתיים.

חסרון נוסף הוא חסרון שמעלה ביהמ"ש בפס"ד גז, שמדבר על הבעייתיות בפס"ד של ביד"ר שמורה על הרחקות חברתיות מסוג שיימינג(הותר בפס"ד כיוון שנקבע בהיה מדובר בהמלצה). בנוסף זה מהווה אפשרות לפגיעה אך יותר חמורה בזכויות הגברים הסרבנים.

מטרת החוק תואמת את העולם בו אנו חיים היום של שיוויון ושל הגברת המודעות לזכויות כמו הזכות לחירות וזכויות האישה. מטרתו הסופית היא ליצור מצב בו יותר ויותר נשים יכולות להשתחרר ממערכות יחסים שהן אינן רוצות בהם ולהחליש את כוחו של הגבר ביכולתו לכפות על האישה את המצב.